

DYDD LLUN, 17 EBRILL 2023

AT: HOLL AELODAU'R CABINET

YR WYF DRWY HYN YN EICH GALW I FYNYSBU CYFARFOD AML-LEOLIAD O'R CABINET A GYNHELIR YN Y SIAMBR, NEUADD Y SIR, CAERFYRDDIN, SA31 1JP NEU O BELL AM 10.00 YB, DYDD LLUN, 24AIN EBRILL, 2023 ER MWYN CYFLAWNI'R MATERION A AMLINELLIR AR YR AGENDA SYDD YNGHLWM

Wendy Walters

PRIF WEITHREDWR

Swyddog Democrataidd:	Julie Owens
Ffôn (Ilinell uniongyrchol):	01267 224088
E-bost:	juowens@sirgar.gov.uk

Cyfarfod aml-leoliad yw hwn. Gall aelodau'r pwyllgor fynychu'n bersonol yn y lleoliad a nodir uchod neu o bell drwy'r ddolen Zoom a ddarperir ar wahân.

**Gellir gwyllo'r cyfarfod ar wefan y cyngor drwy'r ddolen canlynol:-
<https://carmarthenshire.public-i.tv/core/portal/home>**

Wendy Walters Prif Weithredwr, *Chief Executive*,
Neuadd y Sir, Caerfyrddin. SA31 1JP
County Hall, Carmarthen. SA31 1JP

Y CABINET

AELODAETH – 10 AELOD

CYNGHORYDD	PORTFFOLIO
Cynghorydd Darren Price	Arweinydd
Cynghorydd Linda Evans	Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet dros Gartrefi
Cynghorydd Glynog Davie	Addysg a'r Gymraeg
Cynghorydd Ann Davies	Materion Gwledig a Pholisi Cynllunio
Cynghorydd Philip Hughes	Trefniadaeth a'r Gweithlu
Cynghorydd Gareth John	Adfywio, Hamdden, Diwylliant a Thwristiaeth
Cynghorydd Alun Lenny	Adnoddau
Cynghorydd Edward Thomas	Gasanaethau Trafnidiaeth, Gwastraff a Seilwaith
Cynghorydd Jane Tremlett	Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Cynghorydd Aled Vaughan Owen	Newid Hinsawdd, Datgarboneiddio a Chynaliadwyedd

AGENDA

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB
2. DATGANIADAU O FUDDIANNAU PERSONOL
3. LLOFNODI FEL COFNOD CYWIR GOFNODION CYFARFODYDD Y CABINET A GYNHALWYD AR 27 MAWRTH 2023 5 - 14
4. CWESTIYNAU Â RHYBUDD GAN YR AELODAU
5. CWESTIYNAU A RHYBYDD GAN Y CYHOEDD

5.1 CWESTIWN GAN CONOR MACDONALD I'R CYNGHORYDD DARREN PRICE - ARWEINYDD Y CYNGOR

“Yn ei maniffesto, ymrwymodd y blaid mewn grym i'r egwyddor o gymdogaethau 20 munud a hyrwyddo teithio llesol. Mae'r maniffesto'n nodi'n benodol bod "[Awdurdodau Lleol yn] Creu cymhellion i annog pobl i ddefnyddio e-feiciau ac annog pobl i ddefnyddio cynlluniau llogi beiciau, ac archwilio'r posibilrwydd o e-feiciau cargo i ddisodli faniau a lleihau traffig Cerbydau Nwyddau Trwm" yn bwysig i hyn. (Plaid Cymru 2022; [Maniffesto Llywodraeth Leol](#); t. 24) Ers cael ei ethol yn 2022, sut mae'r cyngor wedi hyrwyddo nodau'r ymrwymiadau hyn, yn enwedig yr un ynglŷn ag e-feiciau a chynlluniau llogi beiciau?”

5.2 CWESTIWN GAN TARA-JANE SUTCLIFFE I'R CYNGHORYDD ANN DAVIES - YR AELOD CABINET DROS FATERION GWLEDIG A PHOLISI CYNLLUNIO

“Mae'r newyddion bod ein banc olaf (Barclays) yn cau yn Llandeilo ym mis Mehefin yn ergyd o ran cael mynediad at wasanaethau yn lleol, ond gan mai hwn yw'r pedwerydd banc i gau yn ystod y blynyddoedd diwethaf, bydd hyn hefyd yn effeithio'n sylweddol ar gymeriad y dref. Mae hen adeiladau banc HSBC a Lloyds, a gaewyd yn 2014 a 2018, yn parhau i fod yn wag ac yn dirywio, er bod o leiaf un yn adeilad rhestredig oherwydd ei arwyddocâd hanesyddol a phensaernïol. Beth mae'r Cyngor yn ei wneud i ddiogelu a gwella stryd fawr hanesyddol Llandeilo - a sut y gall trigolion fod yn rhan o'r gwaith hwn?”

5.3 CWESTIWN GAN HAVARD HUGHES I'R CYNGHORYDD ANN DAVIES - YR AELOD CABINET DROS FATERION GWLEDIG A PHOLISI CYNLLUNIO

"A fydd Cyngor Sir Caerfyrddin yn cefnogi ymgyrch dros Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Dyffryn Tywi? Byddai ffiniau awgrymedig yr ardal hon yn seiliedig ar yr ardal a nodwyd fel "Tirwedd Eithriadol" ar asesiad LANDMAP Cyfoeth Naturiol Cymru."

5.4 CWESTIWN GAN CHARLIE EVANS I'R CYNGHORYDD DARREN PRICE, ARWEINYDD Y CYNGOR

"Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda yn ymgynghori ar hyn o bryd ynghylch ei safle newydd ar gyfer ysbyty gofal brys a gofal wedi'i gynllunio newydd.

Bydd hyn yn arwain at israddio'n ddifrifol wasanaethau yn Ysbyty Glangwili yng Nghaerfyrddin ac mae trigolion yn gwrthwynebu hyn yn gryf.

A chymryd bod Cyngor Sir Caerfyrddin wedi gwneud sylwadau i Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ynghylch yr ymgynghoriad, pa un o'r tri safle arfaethedig - Sanclêr, Gerddi'r Ffynnon yn Hendy-gwyn ar Daf neu Dŷ Newydd yn Hendy-gwyn ar Daf yw'r opsiwn a ffefrir gan y Cyngor?"

6. CYNNYDD Y CYNLLUN CYDNABOD CYFLOGWYR AMDDIFFYN

15 - 20

7. NODI BOD GRWP PLAID CYMRU WEDI ENWEBU'R CYNGHORYDD LLINOS DAVIES AR Y PANEL RHIANTA A DIOGELU CORFFORAETHOL YN LLE'R CYNGHORYDD HEFIN JONES

8. UNRHYW FATER ARALL Y GALL Y CADEIRYDD OHERWYDD AMGYLCHIADAU ARBENNIG BENDERFYNU EI YSTYRIED YN FATER BRYD YN UNOL AG ADRAN 100B(4)(B) O DDEDDF LLYWODRAETH LEOL, 1972.

DYDD LLUN, 27 MAWRTH 2023

PRESENNOL Cyngorydd D. Price (Cadeirydd) (Yn y Siambr)**Cynghorwyr (Yn y Siambr):**

C.A. Davies

L.D. Evans

G. Davies

P.M. Hughes

G.H. John

E.G. Thomas

A. Vaughan Owen

Hefyd yn bresennol (Yn rhithwir)

Cyngorydd D.M. Cundy

Hefyd yn bresennol (Yn y Siambr):

W. Walters, Prif Weithredwr

J. Morgan, Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymunedau

C. Moore, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol

L.R. Jones, Pennaeth Gweinyddiaeth a'r Gyfraith

G. Morgans, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Addysg a Phlant

A. Williams, Pennaeth y Gwasanaethau Amgylcheddol a Gwastraff

J. Jones, Pennaeth Adfywio

C. Higginson, Rheolwr Cyfryngau

A. Eynon, Prif Gyfieithydd

E. Evans, Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd

E. Bryer, Swyddog Gwasanaethau Democrataidd S. Hendy, Swyddog Cefnogi Aelodau

Hefyd yn bresennol (Yn rhithwir):

S. Hendy, Swyddog Cefnogi Aelodau

Siambr, Neuadd Y Sir, Caerfyrddin, SA31 1JP - 10.00 - 10.50 yb**1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB**

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr A. Lenny a J. Tremlett.

2. DATGANIADAU O FUDDIANNAU PERSONOL

Y Cyngorydd	Rhif y Cofnod	Y Math o Fuddiant
C. A. Davies	9 - Ardrethi Busnes - Cynllun Rhyddhad Ardrethi ar gyfer Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2023/24	Mae ganddi lety gwyliau.
P.M. Hughes	9 - Ardrethi Busnes - Cynllun Rhyddhad Ardrethi ar gyfer Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2023/24	Mae'n berchen ar Westy Gwely a Brechwast yn y Sir.

L.D. Evans	6 - Adroddiad Monitro ynghylch Cyllideb Refeniw y Cyngor 9 - Ardrethi Busnes - Cynllun Rhyddhad Ardrethi ar gyfer Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2023/24	Mae gan aelod agos o'i theulu fusnes yn y Sir.
A Vaughan Owen	6 - Adroddiad Monitro ynghylch Cyllideb Refeniw y Cyngor	Mae ei wraig yn bennaeth ar ysgol gynradd.
G. Davies	11. Penodi Llywodraethwr yr Awdurdod Lleol	Ef yw Cadeirydd y llywodraethwyr yn Ysgol Brynmanan

3. LLOFNODI FEL COFNOD CYWIR GOFNODION CYFARFODYDD Y CABINET A GYNHALWYD AR Y 13EG MAWRTH 2023

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL Iofnodi bod cofnodion cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 13 Mawrth 2023 yn gofnod cywir.

4. CWESTIYNAU Â RHYBUDD GAN YR AELODAU

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd dim cwestiynau â rhybudd wedi cael eu cyflwyno gan yr Aelodau.

5. CWESTIYNAU A RHYBYDD GAN Y CYHOEDD

Dywedodd y Cadeirydd fod dau gwestiwn â rhybudd wedi dod i law gan y cyhoedd.

5.1. CWESTIWN GAN MR HAVARD HUGHES I'R CYNGHORYDD ANN DAVIES, YR AELOD CABINET DROS FATERION GWLEDIG A PHOLISI CYNLLUNIO

“Pryd fydd y dogfennau adolygu sy'n ymwneud ag ailasesu Polisi Ardaloedd Tirwedd Arbennig EQ6 y cynllun lleol presennol, a fydd yn arwain at lunio Polisi BHE2, yn cael eu cyhoeddi?”

Dywedodd y Cynghorydd Ann Davies, yr Aelod Cabinet dros Faterion Gwledig a Pholisi Cynllunio:-

“Diolch i chi am eich cwestiwn. Mae'r Polisi newydd BHE2 yn y CDLI ar ddechrau ei daith ar hyn o bryd a bydd yn cael ei gefnogi gan dystiolaeth bellach a chanllawiau atodol a fydd yn cael eu cwblhau ac yn barod i fod yn weithredol erbyn i'r CDLI newydd gwblhau ei daith, rwy'n gobeithio erbyn Rhagfyr 2024 ond mae hyn ddibynnol ar yr Arolygiaeth Gynllunio ac amryw faterion eraill.

Fel y gwyddoch, mae'r ymgynghoriad ynghylch yr 2^{il} CDLI Adneuo yn cael ei gynnal ar hyn o bryd. Mae dyddiad yr ymgynghoriad hwn yn dod i ben ar 14 Ebrill, a byddwn yn gofyn yn garedig os oes gennych bryderon yna byddwn yn awgrymu eich bod yn eu bwydo i mewn i'r system hon. Fel y gwyddoch, byddwn yn edrych ar bob ymateb ac yn ei ddadansoddi cyn i'r Arolygiaeth Gynllunio ei asesu'n annibynnol. Wrth i ni baratoi'r canllawiau atodol ar dirweddau byddwn hefyd yn ymgynghori â'r Cyhoedd ynghlân â'i gynnwys.

Bydd y canllawiau hyn yn nodi tirweddau ar draws y Sir a'u nodweddion arbennig gan ganiatáu i ni ddeall yr hyn sy'n bwysig amdanynt fel rhan o'u dynodiad yn y dyfodol. Fel y gwyddoch, nid yw'r Ardaloedd Tirwedd Arbennig presennol yn rhoi unrhyw amddiffyniad pendant i'r 18 ardal a nodwyd yn y CDLI presennol. Dim ond Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol a Pharciau Cenedlaethol sy'n cynnig yr amddiffyniad hwnnw. Fodd bynnag, bydd polisi BHE2 yn cryfhau'r Polisi ar Dirweddau."

Cwestiwn atodol gan Mr Havard Hughes:-

"Yn y Cynllun Datblygu Lleol cymeradwy dywedodd Cyfoeth Naturiol Cymru eu bod yn holi ynghylch y diffyg cyfeiriadau at ardaloedd tirwedd arbennig yn y datganiad gwreiddiol. Ymateb Sir Gaerfyrddin oedd 'Mae Ardaloedd Tirwedd Arbennig yn ddynodiad anstatudol ac oherwydd hyn nid yw'n ofynnol ei ddynodi yn y CDLI'. Felly a yw eich barn chi yr un fath â swyddogion y cyngor a'u hymateb nhw nad yw ardaloedd tirwedd arbennig yn ofynnol ac felly a ydynt wedi cael eu dileu o'r cynllun lleol?

Ymateb gan y Cynghorydd Ann Davies, yr Aelod Cabinet dros Faterion Gwledig a Pholisi Cynllunio i'r cwestiwn atodol:-

Fel y dywedais yn flaenorol, nid yw'r Ardaloedd Tirwedd Arbennig yn gosod amddiffyniad pendant; fel y gwyddoch gan fy mod wedi ysgrifennu e-byst atoch i'ch gwneud yn ymwybodol o hyn.

Bydd polisi BHE2 yn cryfhau'r polisi ar dirweddau a hoffwn ddweud mewn gwirionedd drwy ddefnyddio system Landmap Cyfoeth Naturiol Cymru bydd Sir Gaerfyrddin gyfan yn cael ei hamddiffyn o dan y polisi newydd ac rwy'n credu ei bod yn bwysig ein bod yn nodi hynny. Rydym yn ymwybodol bod deiseb yn y Sir sy'n gofyn i ni adolygu ein barn ar yr Ardaloedd Tirwedd Arbennig, fodd bynnag, gan mai dyddiad cau'r ymgynghoriad yw 14 Ebrill, rwyf am ofyn yn garedig i'r trefnydd sicrhau bod y wybodaeth hon yn cael ei bwydo i mewn i'r ymgynghoriad cyn y dyddiad cau os yn bosibl.

5.2. CWESTIWN GAN MS TARA-JANE SUTCLIFFE CYHOEDD I'R CYNGHORYDD ANN DAVIES, YR AELOD CABINET DROS FATERION GWLEDIG A PHOLISI CYNLLUNIO

"A oes modd iddi gadarnhau pa Ganllawiau Cynllunio Atodol sy'n disodli'r Canllawiau Cynllunio Atodol Ynni Gwynt ac Ynni'r Haul cyfredol (mabwysiadwyd mis Mehefin 2019); a oes modd iddi roi dyddiad mabwysiadu pendant ar gyfer y Canllawiau Cynllunio Atodol newydd."

Ymateb gan y Cynghorydd Ann Davies, yr Aelod Cabinet dros Faterion Gwledig a Pholisi Cynllunio:-

"Diolch i chi am eich cwestiwn. Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol Ynni Gwynt ac Ynni'r Haul presennol wedi cael eu hadolygu a byddant yn parhau i fod yn weithredol am y blynyddoedd nesaf. Felly nid ydym yn bwriadu disodli'r polisi am y blynyddoedd nesaf. Mae'r polisi yn parhau i fod yn berthnasol ac felly bydd yn parhau yn ei fformat presennol yn sicr tan ddiwedd 2025. Dyna pryd rydym yn rhagweld y bydd yn cael ei ddiweddarau ond ar hyn o bryd mae'n gyfredol, yn berthnasol ac yn addas i'w bwrpas.

Cwestiwn atodol gan Ms Tara-Jane Sutcliffe:-

"Mae'n wirioneddol wych clywed yr ymrwymiad i'r Canllawiau Cynllunio Atodol hynny. Fe wnaethoch chi sôn y byddai'n aros yn ei le tan 2025. Ydych chi'n gallu gwneud ymrwymadau mwy hirdymor oherwydd y Canllawiau Cynllunio Atodol hyn, hyd y gwn i, yw'r unig le mae'r Cyngor wedi codeiddio eich ymrwymiad i osod ceblau dan ddaear ac yn amlwg, o ystyried digwyddiadau cyfredol, mae cryn bryder ynghylch caniatâd i ddatblygwyr allu rhoi eu ceblau uwchben. Ydych chi'n gallu cadw at yr ymrwymiad hwnnw o osod ceblau dan ddaear sydd wedi'i gynnwys yn y polisi hwnnw am gyfnod hirach na 2025.

Ymateb gan y Cynghorydd Ann Davies, yr Aelod Cabinet dros Faterion Gwledig a Pholisi Cynllunio i'r cwestiwn atodol:-

Gallaf eich sicrhau y bydd y polisi yn cael ei adolygu ac i fod yn onest pan oeddwn yn ysgrifennu hyn roeddwn yn meddwl, mae hyn yn rhywbeth y byddwn yn gweithio arno gyda phortffolio Aled. Mae Polisi Datgarboneiddio'r Cyngor wedi cael ei adolygu ynghyd â'r polisi Ynni Gwynt ac Ynni'r Haul ac mae cymaint o waith wedi'i wneud dros y blynyddoedd diwethaf ar y cyd â phortffolio Aled wrth symud Sir Gaerfyrddin ymlaen i fod yn Sir Sero Net erbyn 2030. Dyna ein hymrwymiad ni. Mae'r cynnydd sydd wedi'i wneud o fewn y maes hwn yn anhygoel ac felly byddwn yn rhagweld y byddai'r polisi newydd yn adlewyrchu'r datblygiadau a wnaed yn llawn.

Er i mi ddweud diwedd 2025, a dyna pryd y gwelwn y bydd y polisi newydd yn cael ei lunio, byddwn yn eich cynghori pan fydd adolygiad neu ddiweddariad yn cael ei wneud i'r Canllawiau Cynllunio Atodol, bydd ar agor ar gyfer ymgynghori ac mae rhyddid i bawb anfon eu sylwadau pan fydd y polisi'n cael ei adolygu unwaith eto. Ond dwi ddim yn gweld shifft os dwi'n onest o ran gosod ceblau dan ddaear.

6. ADRODDIAD MONITRO YNGHYLCH CYLLIDEB REFENIW Y CYNGOR

[Sylwer: Roedd y Cynghorwyr L.D. Evans ac A. Vaughan Owen wedi datgan buddiant yn y mater hwn yn gynharach, ond arhosodd y ddau yn y cyfarfod.]

Bu'r Cabinet yn ystyried adroddiad monitro'r gyllideb refeniw a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa gyllidebol fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2022, o ran 2022/2023.

Yn gyffredinol, roedd yr adroddiad monitro yn rhagweld gorwariant ar gyfer y flwyddyn ar lefel adrannol o £6,259k gyda gorwariant o £270k ar gyllideb referniw net yr Awdurdod. Dywedodd y Cabinet mai'r amrywiant mwyaf oedd y codiadau cyflog oedd heb eu hariannu, a oedd bellach wedi'u cynnwys ar lefel adrannol ac wedi gwella'r sefyllfa o ran gorwariant mewn rhai adrannau. Roedd y ffigyrau wedi'u diweddarau i adlewyrchu effaith y canghellor yn gwrthdroi'r ardoll ar iechyd a gofal cymdeithasol, a roddodd arbediad o 1.25% ar gyfraniadau yswiriant gwladol y cyflogwr o fis Tachwedd.

Yn ogystal, erys:

- gorwario mewn meysydd gwasanaeth sy'n cael eu gyrru gan fwy o alw ynghyd â llai o arian grant yn erbyn y blynyddoedd blaenorol, yn enwedig Anableddau Dysgu a Gwasanaeth Plant.
- Gostyngiad parhaus mewn incwm masnachol, gan gynnwys meysydd parcio, canolfannau hamdden a phrydau ysgol.
- Tanwariant mewn cyllid cyfalaf oherwydd oedi mewn cynlluniau a llai o angen i fenthyg. Roedd y tanwariant cynhenid yn £3m, ac yn ei erbyn roedd £750k yn uniongyrchol wedi'i ymrwymo i dalu am y cynnydd mewn prisiau tendro sydd ei angen i fwrw ymlaen â phrosiect Oriol Myrddin, sy'n denu tua £1m o arian cyfatebol y Loteri Genedlaethol.

Dywedwyd bod trafodaethau sylweddol gan Lywodraeth Cymru dros godiadau cyflog Athrawon a'r sefyllfa bresennol o ran codiad cyflog Medi 2022 oedd bod y Gweinidog wedi cynnig cynnydd i ddechrau o 5% i bob pwynt cyflog statudol, a gafodd ei drafod ymhellach gan yr undebau ac yn y pen draw, cytunodd y Gweinidog ar gynnis diwygiedig ar gyfer 2022/23 a oedd yn cynnwys cynnydd pellach cyfunedig o 1.5% a thaliad anghyfunedig o 1.5%, gyda'r elfen anghyfunedig ar gyfer y flwyddyn academaidd hon yn unig. Y ddealltwriaeth oedd y byddai Llywodraeth Cymru yn ariannu'r 3% ychwanegol ar gyfer y flwyddyn academaidd hon ac felly byddai ysgolion yn cael diffyg o 1% yn eu cyllideb o ran Cyflogau Athrawon o fis Medi i fis Mawrth, oherwydd y ffaith mai dim ond 4% oedd wedi'i ddilysu i'r gyllideb ar ddechrau'r flwyddyn ariannol.

Roedd y diffyg a'r effaith ar gyllideb ysgolion a'r Gyllideb Gorfforaethol wedi cael ei hystyried ac fe gynigiwyd bod yr Awdurdod yn rhoi'r cyllid ychwanegol o tua £600k i'r ysgolion a fyddai'n sicrhau na fyddai gan ysgolion ddiffyg yng nghyllideb y cyflogau athrawon am eleni.

Cynigiwyd hefyd i roi cyllid ychwanegol i'r ysgolion ar gyfer y diffyg yn y cyllidebau ar gyfer staff nad ydynt yn addysgu a fyddai'n cynyddu cyllidebau ysgolion i £900k arall. Cynigiwyd i gynyddu cyfanswm y cyllidebau ar gyfer ysgolion yn 2022/23 o 1.5m o adnoddau'r Cyngor Sir i ariannu'r diffyg y mae ysgolion yn eu hwynebu oherwydd y codiadau cyflog yn ystod 2022/23.

Nodwyd, er bod incwm masnachol yn parhau i adfer, roedd defnydd y cyhoedd o feysydd parcio, yn ogystal â chanolfannau hamdden yn parhau i fod ymhell islaw'r lefelau cyn y pandemig a bod hyn yn cyfrannu at y darlun gorwariant.

Nodwyd bod yr Awdurdod, fel rhan o broses pennu cyllideb 2022/23, wedi cytuno ar gyllideb wrth gefn gwerth £3m yn ystod y flwyddyn a gedwir yn ganolog ar hyn o bryd ac a oedd yn gwrthbwysu'n rhannol y pwysau presennol. Ar ben hynny,

nodwyd bod £200k wedi'i ddefnyddio i wrthbwysu'r cynnydd mewn prisiau tanwydd sy'n cael effaith ar Gludiant Ysgol.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL:

- 6.1 dderbyn adroddiad monitro'r gyllideb, a nodi'r sefyllfa gyllidebol a'r camau unioni priodol a gymerwyd.**
- 6.2 o ran gorwariant sylweddol ar feysydd penodol o'r gyllideb, bydd y Prif Swyddogion a'r Penaethiaid Gwasanaeth yn adolygu'n feirniadol yr opsiynau sydd ar gael iddynt er mwyn mynd i'r afael â'r effaith barhaus.**
- 6.3 bod yr argymhelliad ychwanegol i roi cynnydd sy'n gyfanswm o £1.5m i gyllidebau ysgolion er mwyn talu am y diffyg yn y Cyflogau Athrawon yn cael ei gymeradwyo.**

7. DIWEDDARU RHAGLEN GYFALAF 2022/23

Cafodd y Cabinet adroddiad a oedd yn amlinellu'r sefyllfa gyllidebol ddiweddaraf ar gyfer rhaglen gyfalaf 2022/23, fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2022 gan fanylu ar y prosiectau newydd a'r trosglwyddiadau i'w nodi a'u cymeradwyo gan y Cabinet.

Dywedwyd y rhagwelwyd gwariant net adrannol o £56,590k o gymharu â chyllideb net weithredol o £92,515k gan roi -£35,925k o amrywiant.

Roedd y gyllideb net yn cynnwys rhaglenni cyfalaf gwreiddiol y Cyfrif Refeniw Tai a'r Gronfa Gyffredinol a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 2 Mawrth, 2022 a llithriad o 2021/22. Nodwyd bod rhai cyllidebau hefyd wedi cael eu diwygio yn unol â'r gwahaniaethau yn y dyraniadau grant o gymharu â'r dyraniadau disgwylidig pan gafodd y rhaglen ei chymeradwyo'r dyfarniadau grant newydd a gafwyd yn ystod y flwyddyn hyd yn hyn.

Nodwyd bod Atodiad B yn manylu ar y prif amrywiannau ym mhob adran.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL:

- 7.1 bod yr adroddiad ar ddiweddarau'r rhaglen gyfalaf yn cael ei dderbyn.**
- 7.2 bod y prosiectau newydd, fel yr oeddent yn yr adroddiad, yn cael eu nodi a'u cytuno.**

8. POLISI CARTREFI GWAG - EIN DULL O DDEFNYDDIO CARTREFI GWAG UNWAITH ETO

Bu'r Cabinet yn ystyried adroddiad a oedd yn darparu cyflwyniad i'r Polisi Cartrefi Gwag a fydd yn gosod gweledigaeth a rhaglen waith y Cyngor wrth fynd i'r afael â chartrefi preswyl preifat gwag o fewn y Sir am y 3 blynedd nesaf. Roedd yr adroddiad yn darparu cyfeiriad clir o ran y dull gweithredu a lle y byddai ein hymdrechion yn canolbwyntio er mwyn cyflawni hyn a nodau polisi eraill.

Dywedwyd bod cartrefi gwag yn adnodd a oedd yn cael ei wastraffu pan oedd prinder tai ar draws y Sir, gan gynnwys wardiau gwledig. Dywedwyd bod yr eiddo hwn yn amharu ar gymdogaethau gan o bosibl ddod yn ffocws ar gyfer ymddygiad gwrthgymdeithasol.

Roedd y Cyngor wedi ymrwymo i aildddefnyddio tai gwag cyn gynted â phosib ac roedd wedi gweithio gyda pherchnogion cartrefi gwag a phartneriaid i gymryd yr holl gyfleoedd sydd ar gael i helpu i fynd i'r afael â mater eiddo gwag hirdymor.

Nododd Aelodau'r Cabinet y gallai aildddefnyddio tai gwag helpu i fynd i'r afael â nifer o faterion tai a phroblemau cymdeithasol drwy gynyddu'r cyflenwad mewn ardaloedd lle'r oedd prinder tai a phwysau a lle'r oedd cyfleoedd i gysylltu gyda phrosiectau adfywio eraill.

Roedd y Polisi yn nodi'r dull gweithredu a byddai'n caniatáu i swyddogion dargedu mathau penodol o eiddo, mewn ardaloedd penodol, a byddai'n rhoi eglurder a hyder o ran unrhyw gamau a gymerir.

Yn ogystal, nodwyd bod cynnydd wedi'i wneud dros y pum mlynedd diwethaf i leihau'r nifer cyffredinol o gartrefi gwag trwy weithgaredd parhaus ac annog/gorfodi perchnogion tai i'w haildddefnyddio. Y rhif presennol a adroddwyd oedd 1,984 (Medi 2022). Roedd hyn yn cynrychioli tua 2.1% o'r stoc dai cyffredinol yn y Sir.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL ARGYMELL I'R CYNGOR

- 8.1 bod y Polisi Cartrefi Gwag - ein dull o ail-dddefnyddio cartrefi gwag yn cael ei gymeradwyo**
- 8.2 cytuno ar y weledigaeth i leihau nifer yr eiddo gwag yn y Sir i 1500 erbyn 2026.**
- 8.3 cadarnhau'r math o eiddo y byddwn yn canolbwyntio arno a'r matrices sgorio a ddefnyddir o ran eiddo gwag.**
- 8.4 cadarnhau bod y Polisi Cartrefi Gwag yn cyd-fynd â phenderfyniad y Cyngor i osod Premiymau'r Dreth Gyngor ar eiddo gwag tymor hir a'r modd y caiff hyn ei orfodi trwy'r polisi hwn.**
- 8.5 bod y mesurau perfformiad yn gyson ac yn adlewyrchu'r ymdrechion sy'n cael eu gwneud i aildddefnyddio cartrefi gwag.**

9. CYFRADDAU BUSNES - CYNLLUN RHYDDHAD ARDRETHI MANWERTHU, HAMDDEN A LETYGARWCH 2023/24

[Sylwer: Roedd y Cyngorwyr A. Davies, L.D. Evans, a P.M. Hughes, wedi datgan buddiant yn yr eitem hon yn gynharach, ac roeddent wedi ailadrodd eu datganiadau a gadael y cyfarfod yn ystod y drafodaeth a'r bleidlais ar yr eitem hon.]

Bu'r Cabinet yn ystyried adroddiad a oedd yn darparu gwybodaeth am fabwysiadu cynllun rhyddhad ardrethi sydd ar gael i awdurdodau bilio gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2023/24. Roedd yr adroddiad yn argymhell bod y

Cabinet yn mabwysiadu'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi 2023/24 ar gyfer Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch fel yr amlinellwyd yn yr adroddiad.

Mewn ymateb i'r argyfwng Coronafeirws yn 2020/21, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y byddai'n cyflwyno'r cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch i gynyddu'r gostyngiad i 100%. Roedd y cynllun hwn hefyd yn berthnasol yn 2021/22 ac yn ogystal â'r sector manwerthu cafodd ei ymestyn i gynnwys y sectorau hamdden a lletygarwch er enghraifft siopau, tafarndai a bwytai, campfeydd, lleoliadau perfformio a gwestai.

Dywedwyd bod Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau y byddai'n darparu cyllid grant i bob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru i ddarparu'r cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch i fusnesau cymwys yn 2023-24. Fodd bynnag, ar gyfer 2023/24 byddai'r cynllun yn cynnig gostyngiad o 75% ar gyfer eiddo cymwys sydd wedi'i feddiannu. Nodwyd y byddai'r cynllun yn berthnasol i bob busnes cymwys; fodd bynnag, byddai'r rhyddhad yn destun cap o ran y cyfanswm y gallai pob busnes ei hawlio ar draws Cymru. Cyfanswm y rhyddhad fyddai £110,000 ar gael ar draws pob eiddo sydd wedi ei feddiannu gan yr un busnes.

Roedd Llywodraeth Cymru wedi darparu'r mathau o fusnes yr oedd yn eu hystyried yn briodol ar gyfer y cynllun rhyddhad hwn, yn ogystal â'r rhai nad oeddent yn eu hystyried yn briodol. Roedd y rhestr anghyflawn o fathau o fusnes wedi'i hatodi i'r adroddiad yn Atodiad A.

Dywedodd Aelodau'r Cabinet, ei bod yn briodol i'r cynllun gael ei fabwysiadu'n ffurfiol, gan mai mesur dros dro oedd hwn ac y byddai Llywodraeth Cymru yn darparu'r rhyddhad drwy ad-dalu Awdurdodau Lleol sy'n defnyddio eu pwerau disgrisiwn o dan Adran 47 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL:

- 9.1 mabwysiadwyd y Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar gyfer 2023/24**
- 9.2 bod Rhyddhad yn cael ei roi, yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru**
- 9.3 bod yr Aelod Cabinet dros Adnoddau yn penderfynu ynghylch unrhyw geisiadau nad ydynt o fewn cwrpas penodol y canllawiau neu y bydd angen rhoi ystyriaeth benodol iddynt.**

10. Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM DROSGLWYDDO ASED AU CYMUNEDOL

Cafodd y Cabinet adroddiad a oedd yn rhoi diweddariad ynghylch y sefyllfa bresennol yn ymwneud â throsglwyddo asedau o ran parciau a meysydd chwarae gan dynnu sylw hefyd at y mynegiannau o ddiddordeb ychwanegol a gafwyd.

Dywedwyd bod dogfen Gweithdrefnau Trosglwyddo Asedau Cymunedol y Cyngor hefyd wedi'i hadolygu'n ddiweddar a'i bod wedi'i diweddarau i ystyried yr heriau a wynebwyd hyd yma a'r gwersi a ddysgwyd wrth ymdrin â throsglwyddo

asedau amrywiol dros y blynyddoedd. Byddai'r Gweithdrefnau newydd yn disodli fersiwn 2013-2016.

Nodwyd bod proses ymgynghori wedi'i chynnal gyda'r Cyngor Tref a Chymuned ddechrau'r flwyddyn gyda holiadur yn cael ei anfon at bob Cyngor yn gofyn am sylwadau ynglŷn â'u profiadau hyd yma. Roedd eu sylwadau wedi cael eu cynnwys yn y ddogfen newydd.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL:

- 10.1 nodi statws presennol trosglwyddo asedau o ran parciau a meysydd chwarae;**
- 10.2 bod y ddogfen Gweithdrefnau Trosglwyddo Asedau Cymunedol sydd wedi'i diweddarau yn cael ei chymeradwyo a'i mabwysiadu**

11. PENODI LLYWODRAETHWR AR RAN YR A. LL.

[NODER: Roedd y Cynghorydd G. Davies wedi datgan buddiant yn y mater hwn yn gynharach, gadawodd y cyfarfod cyn i'r Pwyllgor ystyried y mater a phenderfynu arno.]

Dywedwyd wrth y Cabinet, yn unol â pholisi penodi'r Awdurdod Lleol ar gyfer Llywodraethwyr yr Awdurdod Lleol, lle mae swyddi gwag Llywodraethwyr Awdurdod Lleol yn bodoli neu ar fin codi, gwahoddir enwebiadau gan Gadeirydd y Corff Llywodraethu, y Pennaeth a'r Aelod Etholedig Lleol. Yn dilyn hynny, mae'r holl enwebiadau yn cael eu hystyried gan yr Aelod Cabinet dros Addysg a'r Gymraeg, sydd yn y pendraw yn penodi.

Y Cynghorydd Glynog Davies yw'r Aelod Etholedig Lleol ac ef hefyd yw Cadeirydd presennol y Llywodraethwyr yn Ysgol Gynradd Brynaman. Ni fyddai felly'n briodol i'r Cynghorydd Davies ystyried yr enwebiad ar gyfer swydd wag ar gyfer Llywodraethwr Awdurdod Lleol yn Ysgol Brynaman, yn ei rôl fel yr Aelod Cabinet ar gyfer Addysg a Phlant.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL ailbenodi Mr Morgans i Gorff Llywodraethu Ysgol Gynradd Brynaman.

12. UNRHYW FATER ARALL Y GALL Y CADEIRYDD OHERWYDD AMGYLCHIADAU ARBENNIG BENDERFYNU EI YSTYRIED YN FATER BRYN YN UNOL AG ADRAN 100B(4)(B) O DDEDDF LLYWODRAETH LEOL, 1972.

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd unrhyw eitemau eraill o fater brys.

CHAIR

DATE

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

CYNNYDD Y CYNLLUN CYDNABOD CYFLOGWYR AMDDIFFYN

Y Pwrpas:

Cryfhau ein hymrwymiad parhaus i Gymuned y Lluoedd Arfog

Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen:

1. Cymeradwyo'r penderfyniad i wneud cais am Wobr Arian y Cynllun Cydnabod Cyflogwyr Amddiffyn.
2. Cytuno i weithio tuag at gynnig y cynllun gwarantu cyfweliad.

Y rhesymau:

Cefnogi ein Cymuned y Lluoedd Arfog presennol ac yn y dyfodol fel gweithwyr Cyngor Sir Caerfyrddin

Angen i'r Cabinet wneud penderfyniad

OES

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad

NAC OES

YR AELOD CABINET SY'N GYFRIFOL AM Y PORTFFOLIO: Y Cynghorydd Philip Hughes, yr Aelod Cabinet dros Drefniadaeth a'r Gweithlu (gan gynnwys Hyrwyddwr y Lluoedd Arfog)

Y Gyfarwyddiaeth: Prif
Weithredwr

Enw Pennaeth y Gwasanaeth:
Noelwyn Daniel a Paul Thomas

Awdur yr Adroddiad: Hayley
Edwards a Robert Young

Swyddi:

Pennaeth TGCh a Pholisi
Corfforaethol, Adran y Prif
Weithredwr

Prif Weithredwr
Cynorthwyol

Swyddog Cyswllt
Rhanbarthol - Cyfamod y
Lluoedd Arfog

Partner Busnes Arweiniol
Adnoddau Dynol

Ffôn: 01267 246270
01267 224 008
07717450846

Cyfeiriadau e-bost:
NDaniel@sirgar.gov.uk

PRThomas@sirgar.gov.uk

HREdwards@sirgar.gov.uk

RMYoung@sirgar.gov.uk

EXECUTIVE SUMMARY

Progression of the Defence Employer Recognition Scheme (DERS)

In October 2021 the Cabinet gave their approval for the Council to re-sign the Armed Forces Covenant which pledged a commitment to apply for the Defence Employer Recognition Scheme (DERS). The DERS encourages employers to support those serving (reservists) or who have served in the armed forces (veterans) and their dependants. It aligns with the Armed Forces Covenant which is a pledge to the Armed Forces Community and their families that they will be given respect and fairness in the United Kingdom that they serve.

Why do we need an Armed Forces Covenant? Life in the Armed Forces is different to the rest of society. Whilst a military career is challenging and rewarding, Armed Forces personnel make sacrifices in order to serve. They go where they are sent, when they are sent. Families will have to move, sometimes with little notice, to unfamiliar areas. Or they may have to live apart for extended periods of time and cope with the issues this can bring. And they will face the stresses and strains that arise when their loved ones are deployed on operational commitments. All of this means they can find themselves at a disadvantage in comparison with their civilian neighbours in accessing the goods and services that as citizens we should all expect.

The DERS encompasses Bronze, Silver and Gold Awards for employers that pledge, demonstrate or advocate support to the Armed Forces Community, and uphold the principles which are:

- (a) the unique obligations of, and sacrifices made by, the armed forces;*
- (b) that it is desirable to remove disadvantages arising for service people from membership, or former membership, of the armed forces; and*
- (c) that special provision for service people may be justified by the effects on such people of membership, or former membership, of the armed forces (in respect of those who have services related medical conditions or injuries and the bereaved).*

Carmarthenshire County Council recognises the contribution of veterans, reservists, dependants and the value that they bring to our communities and businesses. The Council currently employ members of the Armed Forces Community, to include veterans, serving reservists, their dependants Cadet Forces Adult Volunteers.

In July 2022 we reaffirmed our commitment to the armed forces community by re-signing the covenant and pledged to *apply for the Defence Employer Recognition Scheme award.*

Carmarthenshire County Council applied and were awarded the bronze level in February 2022 and based on the work undertaken the Council could now fulfil the criteria for Silver Award level. The essential criteria for silver are noted below along with a note of the Council's current status in relation to each requirement which demonstrates that we could fulfil the requirements:

Silver Criteria	Council Status
<i>Organisations <u>must</u> have signed the AFC.</i>	Completed.
<i>The employer <u>must</u> have already stated their intent to be supportive by using the ERS website to register at the Bronze Level.</i>	Completed.
<i>The employer must proactively demonstrate that Service personnel/Armed Forces community are not unfairly disadvantaged as part of their recruiting and selection processes</i>	Completed. We already fulfil this requirement but adopting the Guaranteed Interview Scheme as noted below could further enhance the Council's approach.
<i>The employer must actively ensure that their workforce is aware of their positive policies towards Defence People issues. For example, an employer nominated for support to the Reserves must have an internally publicised and positive HR policy on Reserves. In the case where no HR policy exists this should be demonstrated by specific references in job descriptions or on the organisation's website</i>	Completed.
<i>Within the context of Reserves the employer must have demonstrated support to mobilisations or have a framework in place</i>	Completed. Outlined in the Council's Time off Policy
<i>The employer must demonstrate support to training by providing at least 5 days' additional leave</i>	Completed. The Council's Time Off Policy states "Attendance for training in the non-regular armed forces should be taken out of annual leave, flexi-leave or an application should be made for unpaid leave. All leave requests will be considered subject to service requirements". As unpaid leave is allowed within the scope of the current Time Off Policy then the criteria for DERS Silver Award is met. However, the requirement to achieve the DERS Gold Award requires an employer to provide "at least 10 days' additional leave for training, fully paid".
<i>The employer must not have been the subject of any negative PR or media activity that could cause embarrassment to Defence.</i>	Completed

Applying and subsequently being awarded this level would be a tangible demonstration of our commitment to our armed forces community.

Additional options to consider

As noted, unpaid leave is allowed within the scope of the current Time Off Policy and therefore the criteria for DERS Silver Award is met. However, to achieve the DERS Gold Award requires an employer to provide “*at least 10 days’ additional leave for training, fully paid*”.

As an interim step, the Council may wish to consider providing employee reservists with up to 5 days additional paid leave for reserve training.

The Council does not currently hold data on the number of employees who are reservists therefore, at this time, it is not possible to estimate a cost should a decision be taken to change the existing policy and allow up to 5 days additional paid leave for reserve training. However, should this be something the Council wants to work towards arrangements could be made to capture this information for new employees as part of the existing functionality of the new recruitment system (should we choose to use it).

Guaranteed Interview Scheme

There is a scheme that the Council could adopt to provide a guaranteed interview for armed forces service leavers, provided that the service leaver is within 12-weeks of pending discharge, or the Armed Forces was the last long-term employer. This would operate in a similar manner to the disability confidence scheme the Council currently implements.

This scheme extends to reservists and spouses of those currently serving. The job applicant needs to meet the essential criteria for the advertised role.

This could be rolled out across Council vacancies alongside the introduction of the new recruitment system.

DETAILED REPORT ATTACHED?

NO

IMPLICATIONS

I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report:

Signed: **Noelwyn Daniel, Head of ICT & Corporate Policy**
Paul Thomas, Assistant Chief Executive (People Management)

Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
NONE	NONE	NONE	NONE	NONE	YES	NONE

7. Staffing Implications

Depending on the favoured approach, relevant workforce related policies will be updated.

To further develop our understanding of the Council's workforce status in relation to the armed forces, the new recruitment system will include a means to capture data on newly recruited candidates' armed forces status and will then be filtered through to Resource Link as part of the employee's record for successful candidates.

CONSULTATIONS

I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below

Signed: Noelwyn Daniel, Head of CIT & Corporate Policy
 Paul Thomas, Assistant Chief Executive (People Management)

(Please specify the outcomes of consultations undertaken where they arise against the following headings)

1. Scrutiny Committee request for pre-determination	NO
If yes include the following information: -	
Scrutiny Committee	
Date the report was considered:-	
Scrutiny Committee Outcome/Recommendations:-	

2. Local Member(s)

Name(s) of local member(s) and individual comments to be included, if appropriate.
 N/A

3. Community / Town Council

Name(s) of Town/Community Councils(s) and individual comments to be included, if appropriate
 N/A

4. Relevant Partners

Name(s) and individual comments to be included, if appropriate
 N/A

5. Staff Side Representatives and other Organisations

Name(s) and individual comments to be included, if appropriate
 N/A

CABINET MEMBER PORTFOLIO HOLDER(S) AWARE/CONSULTED YES	Cllr. Philip Hughes has been briefed on this proposal
--	---

Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information
List of Background Papers used in the preparation of this report:
THESE ARE DETAILED BELOW

Title of Document	File Ref No.	Locations that the papers are available for public inspection
Defence Employer Recognition Scheme		Defence Employer Recognition Scheme - GOV.UK (www.gov.uk)